Lietas arhīva Nr. CA-0751-17/33
ECLI:LV:RAT:2017:0914.C28201516.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2017.gada 14.septembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Dace Jansone,
tiesnese Sandra Krūmiņa,
tiesnese Inese Grauda
ar sekretāri Māru Bērziņu,
tulci Tatjanu Timofejevu,

piedaloties prasītājas /pers. A/ pārstāvim /pers. B/ un atbildētājas /pers. C/ pārstāvei /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. C/ par atlīdzības par morālo kaitējumu piedziņu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2016.gada 4.janvārī Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā /pers. A/ (turpmāk - arī prasītāja) cēlusi prasību pret /pers. C/ (turpmāk - arī atbildētāja) par atlīdzības par morālo kaitējumu piedziņu, lūdzot piedzīt no /pers. C/ 2000 EUR.

Prasība pamatota ar šādiem apsvērumiem.

[1.1] Sākotnēji prasītāja ar ģimeni īrēja dzīvokli /adrese A/. Sakarā ar mājas pārbūvi īrniekiem tika ierādītas citas dzīvojamās platības. Prasītājas mātei, kas bija dzīvokļa galvenā īrniece, tika piešķirti divi 3 istabu dzīvokļi /adrese B/ un /adrese C/. Laikā no 1971.gada līdz 1981.gadam prasītāja bija pierakstīta un dzīvoja dzīvoklī Nr.5, /adrese B/. Vēlāk prasītāja kopā ar māsu /pers. C/ un viņas ģimeni sāka dzīvot dzīvoklī Nr.46, /adrese/ (turpmāk arī – dzīvoklis).

Prasītāja nodeva atbildētājai 93 privatizācijas sertifikātus dzīvokļa /adrese C/ privatizācijai. Savukārt atbildētāja minētā dzīvokļa privatizācijai izmantoja sev un vīram piederošos 56 privatizācijas sertifikātus. Prasītājai nebija zināms, ka dzīvokli atbildētāja privatizēja tikai uz sava vārda un, ka dzīvokļa īpašums zemesgrāmatā ierakstīts kā atbildētājas īpašums.

[1.2] Atbildētāja nodara prasītājai morālo kaitējumu, morāli un fiziski pazemojot prasītāju, liedzot iespēju viņai izmantot virtuvi, tualeti un vannas istabu. Turklāt prasītājai ir aizliegts lietot ledusskapi, gāzi, nepārtraukti viņa saņem draudus, ka atbildētāja atslēgs elektrības padevi istabai. Prasītāja nepārtraukti tiek pazemota, apsaukāta par liekēdi, saņem draudus par ievietošanu ārstniecības iestādē vai pansionātā garīgi slimajiem.

Prasītāja atbilstoši aizņemtajai vienai istabai maksā vienu trešo daļu no kopējās maksas par komunālajiem pakalpojumiem, lai gan tos lieto minimālā apmērā.

[1.3] Prasītāja norāda, ka ir morāli sagrauta, jo, ņemot vērā ievērojamo vecumu, viņai ir vāja veselība. Turklāt prasītāja aprūpē vecāko māsu, kura ir guļoša invalīde un dzīvo atbildētājas īpašumā esošā dzīvoklī Kauguros, kas no viņas prasa spēku mīlestību un pacietību.

[2] Ar Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra spriedumu /pers. A/ prasība pret /pers. C/ par atlīdzības par morālā kaitējuma piedziņu tika noraidīta. No /pers. A/ valsts ienākumos piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,98 EUR.

Spriedumā norādīti šādi motīvi.

[2.1] Prasība celta, pamatojoties uz Civillikuma 1635.pantu, kas nosaka, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu.

[2.2] Prasītāja norādījusi, ka atbildētāja ir radījusi viņai morālu aizskārumu ar viltu vienpersoniski privatizējot dzīvokli, privatizācijai izmantojot prasītājas labprātīgi atbildētājai nodotos 93 privatizācijas sertifikātus.

Tiesa konstatēja, ka no lietas materiālos esošā Rīgas pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisijas izraksta Nr.61/102 redzams, ka dzīvoklis /adrese C/ nodots privatizācijai ar 1998.gada 8.aprīļa lēmumu Nr.276.

Rīgas pilsētas Valsts un Pašvaldības dzīvojamo māju privatizācijas komisija un atbildētāja 2003.gada 11.jūlijā noslēdza dzīvokļa pirkuma līgumu, no kura redzams, ka dzīvoklis iegādāts par 119,44 sertifikātiem un objekta pircēja ir atbildētāja.

No lietas materiālos esošā 1998.gada 19.marta iesnieguma Nr.102/61 par dzīvokļa nodošanu īpašumā līdz dzīvojamās mājas privatizācijai redzams, ka savu piekrišanu dzīvokļa privatizācijai devuši atbildētājas ģimenes locekļi, kuri bija pierakstīti minētajā īpašumā, proti, atbildētājas vīrs /pers. E/ un prasītāja /pers. A/, minēto apstiprinot ar saviem parakstiem.

Pretēji prasītājas apgalvojumam, ka prasītāja atbildētājai bez atlīdzības ir nodevusi (dāvinājusi) savus 93 privatizācijas sertifikātus, no 2016.gada 8.marta VAS „Privatizācijas aģentūra" sagatavotā izraksta no atbildētājas konta vēstures redzams, ka 1998.gada 12.martā atbildētāja no prasītājas 42,50 sertifikātus nopirkusi.

2003.gada 18.augustā par nekustamā īpašuma /adrese C/ īpašnieci kļuva atbildētāja.

Šādos apstākļos tiesa atzina, ka lietā nav konstatējama atbildētājas neatļauta darbība, kas izpaudās kā dzīvokļa vienpersoniska, ar viltu veikta privatizācija.

[2.3] Prasītāja norādījusi, ka atbildētāja radījusi viņai morālu un fizisku aizskārumu, liedzot izmantot virtuvi, tualeti un vannas istabu.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja strādā algotu darbu un pa dienu dzīvoklī neuzturas. Savukārt no lietas materiālos esošajām dzīvokļa fotogrāfiju izdrukām redzams, ka tualetes, vannas istabas un virtuves durvīm nav uzstādītas atslēgas, kā arī nav konstatējams, ka dzīvoklī būtu uzstādītas kādas iekārtas, kas liegtu izmantot ūdeni un gāzi. Prasītāja tiesas sēdē neapstrīdēja, ka dzīvoklī minētajām istabām nav uzstādītas atslēgas, vien norādot, ka atbildētāja aizliegumu izteikusi mutiski, tāpēc prasītāja to arī ievērojusi.

Izvērtējusi prasītājas apgalvojumus kopsakarā ar atbildētājas tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem un lietas materiālos esošajiem pierādījumiem, tiesa konstatēja, ka dzīvoklī nav konstatējami acīmredzami, nepārvarami šķēršļi telpu un komunālo pakalpojumu lietošanai, līdz ar to nav pierādīta tāda apzināta atbildētājas rīcība, kas būtu vērsta uz prasītājas dabisko vajadzību apmierināšanas ierobežošanu, liedzot prasītājai izmantot tualeti, vannas istabu un virtuvi.

Attiecībā par argumentu, ka prasītājai liegts lietot ledusskapi, tiesa nekonstatēja prasītājas tiesību aizskārumu, jo ledusskapis pieder atbildētājai un atrodas atbildētājas istabā, kura atbildētājas prombūtnes laikā ir aizslēgta. Atbildētāja ir tiesīga ar savu īpašumu rīkoties pēc saviem ieskatiem, nepieļaujot prasītājai lietot to un tajā esošo pārtiku.

[2.4] Attiecībā uz prasītājas apgalvojumu par māsas Ludmilas aprūpi, tiesa konstatēja, ka /pers. F/ 2015.gada 6.decembrī ir mirusi *(lietas 34.lapa)*. Prasības pieteikums sagatavots 2015.gada 29.decembrī. Kā tiesas sēdē apliecināja prasītāja, uz prasības sastādīšanas dienu viņai māsas miršanas fakts bija zināms, turklāt, prasītāja ir bijusi līdzās māsai līdz pat viņas nāves dienai. Šādos apstākļos tiesa atzina, ka prasītāja, sagatavojot un iesniedzot tiesai prasības pieteikumu par atlīdzības par morālo kaitējumu piedziņu no atbildētājas, sniegusi tiesai nepatiesas ziņas. Šādu rīcību tiesa vērtē kā negodprātīgu rīcību savu tiesību izlietošanā.

Šādos apstākļos tiesa kritiski vērtē arī pārējos prasītājas norādītos argumentus attiecībā uz viņas fizisku un emocionālu pazemošanu un ierobežošanu no atbildētājas puses.

Kopumā vērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa nekonstatēja, ka prasītājai būtu nodarītas fiziskas vai garīgas ciešanas, kas būtu par pamatu atlīdzības par morālo kaitējumu piedziņai no atbildētājas.

[3] Par Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra spriedumu prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnībā un lūdzot apmierināt prasību par morālā kaitējuma piedziņu.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem apsvērumiem.

[3.1] Prasītāja uzskatīja, ka tiesa nenoskaidroja, kādā veidā atbildētāja iemitinājās dzīvoklī /adrese C/.

Atbildētāja iemetinājusies dzīvoklī, izmantojot prasītājas labticību un radnieciskās attiecības.

[3.2] Attiecībā par māsas /pers. F/ aprūpei izlietotajiem līdzekļiem prasītāja nemaldināja tiesu, jo atbildētāja neapstrīdēja faktu, ka prasītāja par saviem līdzekļiem brauca aprūpēt māsu uz Kauguriem, Jūrmalā.

Tiesa nepamatoti atzina, ka, nepaziņojot par māsas Ludmilas nāvi, prasītāja esot maldinājusi tiesu. Tiesa ir maldinājusi pati sevi, nepareizi tulkojot prasību.

[4] 2017.gada 8.maijā prasītāja /pers. A/ iesniedza tiesā papildinājumus apelācijas sūdzībai, norādot, ka, pretēji atbildētājas apgalvojumiem, viņa regulāri ir veikusi maksājumus par aizņemto dzīvojamo platību, t.i., apmaksājusi vienu trešo daļu no dzīvokļa apsaimniekošanas un komunālo pakalpojumu izdevumiem.

Papildus norādīts, ka atbildētājas pretlikumīgas, diskriminējošas un cilvēka cieņu pazemojošās attieksmes rezultātā ir krasi pasliktinājies prasītājas veselības stāvoklis.

[5] 2017.gada 21.jūnijā prasītāja /pers. A/ iesniedza tiesā papildinājumus apelācijas sūdzībai, norādot, ka par konfliktiem ar atbildētāju vairākkārtīgi ir griezusies ar iesniegumiem Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Kurzemes iecirknī, un saņēmusi atbildes, ka iesniegumā minētās situācijas izskatāmas civiltiesiskā kārtībā. Prasītāja norāda, ka pēc strīda ar atbildētāju, kas pret viņu pielietoja fizisku spēku, viņa izsauca Valsts policijas pārstāvjus, kas veica fakta konstatāciju un paņēma paskaidrojumus.

[6] Tiesas sēdē prasītājas /pers. A/ pārstāvis /pers. B/ uzturēja prasību un apelācijas sūdzību uz tajās norādītajiem pamatiem.

Atbildētājas/pers. C/ pārstāve /pers. D/ tiesas sēdē neatzina prasību un apelācijas sūdzību par pamatotām. Norādīja, ka dzīvoklis tika privatizēts likumīgi, ko apliecina lietai pievienotie pierādījumi, turklāt privatizācija nekad nav apstrīdēta, ceļot prasību tiesā. Savukārt attiecībā uz apgalvojumu, ka prasītājai ir liegtas iespējas izmantot dzīvoklī esošās komunikācijas, paskaidroja, ka prasītājai ir brīva piekļuve virtuvei, vannas istabai un tualetei, turklāt pēc māsas Ludmilas nāves, prasītājai tika piedāvāta iespēja pārcelties uz dzīvi Kauguros, bet no šī piedāvājuma viņa atteicās.

Motīvu daļa

[7] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, novērtējusi lietā iegūtos pierādījumus, apsvērusi apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. A/ prasība pret /pers. C/ par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu ir noraidāma.

[8] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2016.gada 4.oktobra spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, līdz ar to pievienojas šī sprieduma argumentācijai, atkārtoti to neizklāstot.

[9] Par nepamatotu atzīstams apelācijas sūdzības iebildums, ka tiesa nav noskaidrojusi, kādā veidā atbildētāja iemitinājās dzīvoklī /adrese C/.

Neraugoties uz to, ka prasītāja nav apstrīdējusi dzīvokļa privatizāciju, tuklāt no dzīvokļa privatizācijas brīža - 2003.gada 11.jūlija pagājuši vairāk kā desmit gadi (iestājies noilgums), pirmās instances tiesa prasītājas iebildumus par dzīvokļa privatizāciju aplūkojusi kā iespējamu pamatu morālam kaitējumam, izvērtējot dzīvokļa privatizāciju atbilstoši lietā iesniegtajiem pierādījumiem.

Konkrētus iebildumus, kā izpaudusies sprieduma nepareizība attiecībā uz dzīvokļa privatizācijas izvērtējumu, prasītāja apelācijas sūdzībā nav izteikusi.

[10] Prasītāja apelācijas sūdzībā iebildusi tiesas secinājumam, ka viņa būtu maldinājusi tiesu par māsas /pers. F/ aprūpei izlietotajiem līdzekļiem.

Pirmās instances tiesa pamatoti ir konstatējusi, ka prasītāja, ceļot tiesā prasību, ir sniegusi nepatiesas ziņas, ka viņa regulāri brauc uz Kauguriem apkopt māsu /pers. F/, daļu no piedzītās atlīdzības par morālo kaitējumu vēloties izmantot māsas aprūpei.

Kā redzams no lietai pievienotās miršanas apliecības, /pers. F/ ir mirusi /miršanas datums/, t.i., vēl pirms prasības celšanas tiesā. Līdz ar to jebkāda prasītājas atsaukšanās uz /pers. F/ aprūpi un tai nepieciešamajiem līdzekļiem ir nepamatota un nav saistāma ar morāla kaitējuma nodarīšanu prasītājai.

[11] Prasītāja/pers. A/ norādījusi, ka morālā kaitējuma nodarīšanu apliecina fakts, ka pēc strīda ar atbildētāju, kas pret viņu pielietoja fizisku spēku, viņa griezusies ar iesniegumiem Valsts policijā.

Prasītāja tiesā iesniegusi Valsts policijas Rīgas reģionālās pārvaldes Rīgas Kurzemes iecirkņa 2011.gada 13.septembra un 2012.gada 31.janvāra atbildes /pers. A/ sakarā ar viņas iesniegumiem par konfliktiem ar māsu dzīvoklī /adrese C/, kurās paziņots, ka iesniegumos minētās situācijas ir risināmas civiltiesiskā kārtībā. Līdz ar to secināms, ka Valsts policija nav atzinusi jebkādu atbildētājas vainu konfliktu izraisīšanā, kā arī nav konstatējusi, ka atbildētāja būtu pielietojusi fizisku spēku pret prasītāju, norādot, ka šis strīds risināms civiltiesiskā kārtībā. Ņemot vērā, ka citi pierādījumi lietā nav iesniegti, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājas norādītie apstākļi, ka atbildētāja pret viņu pielietojusi fizisku spēku, nav pierādīti un nevar būt par pamatu morālā kaitējuma atlīdzības piedziņai.

[12] Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka prasītājas apgalvojumam, ka viņa regulāri ir veikusi maksājumus par aizņemto dzīvojamo platību, nav nozīmes lietas izskatīšanā. Lietā nav strīda par to, ka prasītāja ir veikusi attiecīgus maksājumus, bet, kā pamatoti atzinusi pirmās instances tiesa, lietā nav apstiprinājies fakts, ka prasītājai būtu liegta iespēja saņemt pakalpojumus, par kuriem ir veikta samaksa.

Prasītājas apgalvojums, ka atbildētājas pretlikumīgas, diskriminējošas un cilvēka cieņu pazemojošas attieksmes rezultātā ir krasi pasliktinājies viņas veselības stāvoklis, nav pierādīts. Lietā nav konstatēts, ka atbildētāja pret prasītāju būtu izturējusies pretlikumīgi vai diskriminējoši. Savukārt no lietai pievienotā Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Neatliekamās medicīnas centra 2017.gada 6.aprīļa izraksta no pacienta medicīniskās kartes, kurā ir fiksēts prasītājas /pers. A/ veselības stāvoklis, nav izdarāmi secinājumi, ka prasītājas veselības stāvoklis būtu saistāms ar jebkādām atbildētājas /pers. C/ darbībām.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu, ja prasību noraida (..), tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no prasītāja valsts ienākumos.

Ņemot vērā, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma, no prasītājas /pers. A/ valsts ienākumos piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu piegādāšanu un izsniegšanu 4,54 EUR (izdevumi pirmās instances tiesā 3,98 EUR un izdevumi apelācijas instances tiesā 0,56 EUR), kas netika samaksāti līdz lietas izskatīšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 431. - 434.pantu, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

noraidīt pinīgi /pers. A/ prasību pret /pers. C/ par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,54 EUR.

Noteikt termiņu sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Sprieduma labprātīgas izpildes gadījumā dokuments, kas apliecina tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos, iesniedzams Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā.

Pilns spriedums sastādīts 2017.gada 28.septembrī.

Tiesnese Dace Jansone

Tiesnese Sandra Krūmiņa

Tiesnese Inese Grauda